

УДК 378.4

Терентьєва Н.О.*

ВЕКТОРНІСТЬ У РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

У статті окреслено окремі напрямки розвитку університетської освіти, зокрема формування людини з новим типом мислення – інноваційним – у контексті парадигми нового планетарного мислення ХХІ століття.

Окреслено типи інноваційного мислення, які формують людину нового покоління, виокремлено тенденції розвитку університетської освіти, у контексті яких відбувається формування інноваційного типу мислення. Закцентовано увагу на принципах і пріоритетних завданнях модернізації університетської освіти в контексті формування людини з інноваційним мисленням в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: інформаційне суспільство, освітнє середовище, інноваційне мислення, планетарна парадигма, українська культура.

Освіта з давніх часів є невіддільним компонентом, який забезпечує цілісність культурного розвитку нації, держави, цивілізації. Євроінтеграційні процеси викликали появу нових пріоритетів у сфері вищої освіти, які визначають освітню політику як окремих держав, так і наддержавних інституцій, оскільки глибинні явища інтеграції не обмежуються кордонами країн або адміністративних територій. У контексті світових документів, які окреслюють пріоритетні та стратегічні позиції розвитку вищої освіти країн, включаючи європейські, виокремимо ті, які, на нашу думку, потребують додаткового глумачення для науково-педагогічної та широкої громадськості, оскільки визначають векторність розвитку освіти як сфери формування людини нового покоління в умовах університетської освіти.

Закцентуємо увагу на тенденціях, окреслених у доповіді «Тенденції в глобальній вищій освіті: відстеження академічної революції» (П. Альтбах, Л. Райсберг, Л. Рамблі), якими характеризується розвиток вищої, зокрема університетської, освіти: глобальне соціально-економічне середовище; масифікація; усесвітні рейтинги ВНЗ; збільшення приватного сектору та приватизація ВНЗ; дослідницький університет і дослідницьке середовище; глобалізація та інтернаціоналізація (можливості, виклики, ризики); конструктивні дії позитивної дискримінації, квоти, програми резервування місць; викладання та підтримка різноманітного студентського контингенту; управління мобільністю; забезпечення якості; орієнтація на результати освіти; світові тенденції щодо фінансування вищої освіти; елітні заклади; погіршення кваліфікації професорсько-викладацького складу; зростання кількості викладачів, які працюють за сумісництвом або на неповну ставку; бюрократизація професури; глобальний академічний ринок; диверсифікація студентського контингенту; трансформація ВНЗ і систем вищої освіти; викладання в традиційному університеті; фактори, що змінюють університетське викладання; нові навчальні програми та зміни змісту й цілей третинної освіти; підходи до навчання студентів на основі результатів освіти; інформаційно-комунікаційні технології та дистанційна освіта; загальносистемна політика та науково-дослідницькі університети; тенденції в галузі організації фундаментальних досліджень; зв'язок «університет – промисловість»; дослідження і професія викладача; модель «навчання – робота»; підприємницька освіта; навчання керівників і професійний розвиток; ліцензування інтелектуальної власності; професіоналізація управління і керівництва системою вищої освіти та лідерство тощо [8; 12].

У попередніх наукових розвідках (2010-2013) було окреслено частину цих тенденцій у контексті українських і світових (європейських) модернізаційних перетворень університетської освіти як інституції, що тяжіє до наддержавної. Окреслювалися та розкривалися такі векторні напрямки розвитку сфери вищої, зокрема

* Терентьєва Н.О.*

університетської, освіти, як транскордонне співробітництво, тенденції розвитку університетського сектору освіти, питання ноосферної освіти в контексті розвитку та можливостей університетської освіти тощо.

Зазначимо, що активно відбувається зміна цінностей академічної культури (Р. Мертон): універсалізм з переконання про істинність тверджень відносно об'єктивної реальності незалежно від авторства трансформується в розв'язання проблем локального характеру; загальність як доступність до знання – на мультидисциплінарність; безкорисність як відсутність особистої вигоди для вченого – на поєднання комерційних, політичних та соціальних інтересів; відповідальність за якість роботи – на організований скептицизм і прагнення конкурувати; індивідуалізм у науковій діяльності – на роботу в команді [6; 13]. Додано ще дві позиції (Б. Барбер) – раціональність та емоційну нейтральність.

На початку XXI століття місію університету визначають у контексті реалізації таких взаємопов'язаних аспектів, як суспільство знань та освіти; зв'язок підприємництва та вищої освіти; суспільний розвиток та вища школа. Місія університету в глобальному сенсі не змінилася: це фундаментальна культурна місія сучасного університету як інтернаціонального інтелектуального форуму зі збереженням етичної компоненти відносин між закладами вищої освіти та суспільством.

Одним із пріоритетних завдань, на нашу думку, є вдосконалення освітнього простору, який би відповідав потребам сьогодення і водночас забезпечував такий розвиток освітньої сфери держави, який би мав власні переваги та досягнення. Цьому сприятиме формування людини з новим творчим інноваційним мисленням, яка могла б самовдосконалюватися, реалізовувати себе та генерувати конструктивні пропозиції з подальшим їх втіленням у практичну професійну та суспільну діяльність. Як слушно стверджує В. Делія, розробник концепції інноваційного мислення, людина XXI століття – це високодуховна, моральна особистість, яка володіє інноваційним мисленням, патріотична, володіє соціальними та професійними компетенціями [3]. За окремими позиціями ця думка збігається з ідеєю формування людини нового типу з ноосферним, або екологічним, мисленням, екологічною культурою та екологічним світоглядом. В. Панченком на основі аналізу ідей А. Бергсона, В. Вернадського, Т. де Шардена було виокремлено головні етапи розвитку екологічного мислення в свідомості людини: *Homo ludens* («людина гри»), *Homo faber* («людина праці»), *Homo sapiens* («людина розумна»), *Homo amicus* («людина духовна»), *Homo noospheratum* («людина ноосфери») [9, с. 22]. На думку сучасних українських науковців, зокрема М. Євтуха, О. Сухомлинської, Т. Тхоржевської, Н. Терентьєвої, Г. Шевченко та інших, сучасна людина досягла етапу *Homo amicus*, оскільки в цілому усвідомила перспективу майбутнього як високоморальних духовних особистостей, які перебувають у симбіотичному зв'язку з навколишнім середовищем. На початку 90-х років XX століття до ноосферної свідомості включили такі компоненти, як наукову, феноменологічну, екологічну, гуманістичну, всесвітню (планетарну) свідомість і самовизначення особистості як ноосферної людини [2, с. 13]. Концепція ноосферної освіти, напрацьована Н. Масловою [5], окреслює можливості освіти як засобу ефективних досягнень у суспільстві на етапі ноосферного переходу.

У контексті нашої розвідки визначимо новий вектор у розвитку університетської освіти як формування людини з новим типом мислення, яке є невіддільним від розуміння парадигми планетарної свідомості XXI століття [1]. Тут ми підтримуємо і поділяємо думку, що освіта в інформаційному, знанневому суспільстві, яке націлене на інноваційну економіку, ефективне природокористування (у контексті стратегії сталого розвитку та основних положень коеволюції – постійна взаємодія людських та природних систем, їх взаємний вплив та постійна адаптація до змін), вимагає організації інноваційного підходу, підготовки фахівців з інноваційним

мисленням [1, с. 117]. Оскільки освіта і, відповідно, освітня політика була, є і буде стратегічною сферою розвитку держави і соціуму, що в перспективі визначає та формує так званий людський фактор, значущим є завдання формування та вдосконалення освітнього простору, формування світогляду та інноваційного мислення у громадян. Інноваційність освіти, і ми поділяємо думку В. Делія, має виявитися у створенні системи цілеспрямованої підготовки фахівців для здійснення професійної діяльності, які є патріотичними, професіональними, духовними та моральними [1, с. 119]. Саме такі фахівці є конкурентоспроможними на ринку праці в умовах євроінтеграції. Слушною, на наш погляд, є розбудова нових підходів щодо створення нової системи ноосферної освіти (Н. Маслова), ноосферної педагогіки, яка ґрунтується на системі психотипів (А. Афанасьєв), розумінні законів, що визначають поведінку людини у соціумі. Ноосферна освіта, як соціокультурний процес передачі знань, умінь і навичок шляхом організованого формування необхідних одиниць свідомості – мислеобразів, у свою чергу має за мету навчання цілісного динамічного мислення через формування мислення мислеобразами, що розкриває внутрішні ресурси особистості та збільшує її творчий потенціал і, відповідно, рівень пасіонарності суспільства [1, с. 119; 10].

Формування людини нового типу відбувається в контексті Людського розвитку (Human Development), який є основною метою і критерієм суспільного прогресу. Нам імпонує класичне визначення Людського розвитку, яке було представлено у Доповіді про Людський розвиток: «Основною метою розвитку є розширення вибору для людей. У принципі, людина може робити вибір нескінченну кількість разів і з часом змінювати його. Люди часто цінують досягнення, що взагалі або безпосередньо не відбиваються в показниках зростання чи доходів, – наприклад такі, як ширший доступ до знань, краще харчування та медичне обслуговування, безпечне житло, низький рівень злочинності та вуличного насильства, задоволеність дозвіллям, політичні та культурні свободи, відчуття залучення до життя громади. Метою розвитку є створення середовища, що надає людям можливість насолоджуватися довгим, здоровим і творчим життям» (Махбуб уль Хак, 1990). Варто наголосити, що Доповідь про людський розвиток «Справжнє багатство народів: шляхи до людського розвитку» (2010) засвідчила значущість «...парадигми людського розвитку й запровадила його оновлене визначення – як включення до кола свобод людини права людей на довге, здорове і творче життя; на досягнення інших цілей, які, на їх думку, мають значення; на активну участь у забезпеченні справедливого та сталого розвитку на планеті. Люди є і одержувачами, і рушійною силою людського розвитку, як окремо, так і разом» [14, с. 16].

Підготовка фахівця з інноваційним мисленням у суспільстві, яке наближається до ноосферного, допоможе розв'язати питання конкурентоспроможності фахівця як на внутрішньому ринку праці, так і на зовнішньому з урахуванням не тільки позицій сьогоденного державного розвитку, а й стратегічних завдань і пріоритетів, що безпосередньо впливає на формування світогляду та світосприйняття людини. Таким чином, конкурентоспроможний фахівець має володіти інноваційними здібностями, інноваційною компетентністю та інноваційним мисленням (не відкидаючи духовності та моральності). Система освіти має навчити фахівця методології наукового підходу до організації професійної діяльності з урахуванням специфіки інноваційних процесів, прогнозування й моделювання якісного результату від генерованих інновацій, які забезпечують сталий розвиток.

Для цього варто ураховувати такі аспекти, як співвідношення в освітній політиці інноваційного навчання і виховання; професіоналізацію освіти, що визначає суспільний розвиток; специфіку формування творчого та інноваційного мислення; розвиток духовно-моральних, естетичних і культурологічних якостей особистості; розвиток мотивації до неперервної освіти; формування інноваційної компетентності; розвиток творчого, інноваційного мислення, яке продукує інновації в контексті положень сталого

розвитку; навчання прогнозування та моделювання результатів інноваційного мислення тощо [1, с. 124]. На основі аналізу сутнісних підходів у розвитку особистості відповідно до парадигми планетарного світосприйняття [1] зазначимо мету університетського навчання і виховання, що, на нашу думку, повинно бути підсилено в діяльності українських закладів вищої освіти, зокрема: створення можливостей освітнього середовища, які зумовлюють мотивацію до самовиховання, самопізнання, саморозвитку, самоорганізації, гармонізації відносин із людьми, соціумом, природою, формування загальнолюдських цінностей лідерських якостей, відповідальності за прийняті рішення та наслідки власних дій та ін., що безпосередньо визначає ноосферний світогляд, інноваційне мислення тощо.

Таким чином, у вищих навчальних закладах постійним є процес генерування інновацій у навчальному, навчально-методичному, науковому, організаційному, соціально-гуманітарному напрямках діяльності з урахуванням базових принципів формування людини – висококваліфікованого фахівця з новим типом мислення. Це, зокрема, принципи соціалізації (передбачає уміння особистості коректно оцінювати соціальні явища та прогнозувати своє ставлення та поведінку відповідно до їх функціонування), аксіологізації (передбачає виховання на загальнолюдських (загальноцивілізаційних) цінностях, які визначають суспільний розвиток), активної життєвої та соціальної / громадянської позиції (є умовою мобілізації студентів і сприяє формуванню комунікативних, організаційних умінь та творчості), референтації (забезпечує розвиток значущих персоніфікованих ідеалів з ноосферним мисленням), професіоналізації (розвиває професійне пізнання, творчі здібності, повагу, здатність до генерації професійно значущих інновацій), культури (формує культуру поведінки, світогляд, поведінку), духовності (визначає сутнісний і змістовий стан людини), фізичної і моральної досконалості (активне запровадження здоров'язберезувальних технологій, гармонізація фізичного, емоційного та мисленнєвого розвитку) тощо.

Для розуміння парадигми планетарного світогляду XXI століття варто звернутися до наукових розробок І. Андрєєва, Б. Астаф'єва, В. Вернадського, І. Віноградова, Д. Дрепера, Н. Маслової, П. Нікітенка, Р. Баландіна, Т. де Шардена та інших. На зламі століть сучасний світогляд визначається двома моделями глобалізації, які є полярними. В. Делія [1, с. 29-31] визначає їх таким чином:

1) модель насадження одного типу масової культури – егоцентристська, індивідуалістична, з вираженою бездуховністю та споживацькою мотивацією розвитку особистості. Ця модель не забезпечує стійкого розвитку цивілізації, породжує світогляд вседозволеності та безкарності;

2) модель, заснована на принципі поліцентралізації та рівності світових культур у вдосконаленні та побудові сучасного глобалізованого світу. Ця модель є співзвучною до парадигми коеволюції (про що йшлося у наших попередніх наукових розвідках) і, на нашу думку, потребує доопрацювання в контексті нової світоглядної ноосферної парадигми.

Таким чином, ми робимо висновок про необхідність розробки третьої моделі, основою якої є розум, базований на духовно-моральних засадах. За В. Вернадським, розум людства є єдиним засобом спасіння людської цивілізації від катастроф. Під розумом людства розуміють здатність світової спільноти пізнавати оточуючий світ та закони його розвитку, трагізм глобальних загроз і викликів та визначати й здійснювати заходи щодо їх усунення, створювати й розбудовувати безпечний світ тощо. Суспільство (як і біосфера) функціонує у збалансованому стані і просторі за умови дотримання балансу між можливостями (граничні значення) задоволення життєвих благ та їх споживанням.

З позицій ноосферної концепції В. Вернадського (початок XX століття), відповідно до якої ноосфера є геоцентричним поняттям, людина не керує розвитком ноосфери,

а перебуває, бере участь у її розвитку (еволюції), що в свою чергу вимагає усвідомлення себе (людини) як складової, яка перебуває у постійній взаємодії та взаємозалежності з іншими складовими ноосфери, тобто потребує формування нового ноосферного мислення, яке, за нашим переконанням, може бути сформоване / або доформоване саме в університетах.

Українські університети як корпорації наукової думки, навчання, впровадження та інновацій підійшли до необхідності вирішення питання формування людини нового покоління з новим типом мислення, і для цього вже зроблено певні кроки. Наукова думка пострадянського простору окреслила, що інноваційне мислення є продовженням творчого, вищим щаблем інтелектуального розвитку особистості в інформаційному суспільстві (постіндустріальне К-суспільство), нового рівня виробництва і виробничих відносин, соціуму, діяльності людини на знанневій та результатній основі як джерела розвитку, детермінації та генерування інновацій з обов'язковою морально-етичною та духовною складовою.

Саме мислення, що відзначається прирощуванням нового знання у вигляді суспільно-корисних нововведень, можна вважати інноваційним мисленням [3, с. 68]. В. Делія виокремлює такі види інноваційного мислення: парадигмальне, концептуальне, технологічне, ідейно-методологічне, прогностичне, моделююче, комбінаторне. Схарактеризуємо ті з них, які, на наше переконання, вже формуються в процесі набуття університетської освіти. Парадигмальне інноваційне мислення має епістеміологічний характер, напрацьовує методологічні інновації фундаментальних досліджень, характеризується набуттям та опануванням системи наукових знань, застосування яких забезпечує продукування необхідних інновацій, їх упровадження та тиражування. Парадигмальне інноваційне мислення володіє здатністю визначати стратегічну модель розвитку конкретного напрямку професійної інноваційної діяльності. Концептуальне інноваційне мислення генерується інноваціями конструктивного характеру в контексті реалізації парадигми, комплексного новаторського розв'язання ключових питань і розробляє нові наукові підходи та конструктивні принципи. Технологічне інноваційне мислення створює наукомісткі інновації з метою реалізації концептуального розвитку на кшталт нових технологій, інноваційних процесів, діяльності щодо впровадження тощо. Прогностичне інноваційне мислення володіє високим рівнем прогнозу, що визначає перспективу розвитку і гальмування механізмів інновації через знання теоретичних доктрин, концепцій, систем та ін. Моделювальне інноваційне мислення характеризується рівнем евристичного генерування інновацій та створенням інформаційних комп'ютерних продуктів, моделювання процесу розв'язання суперечностей та ін. Комбінаторне інноваційне мислення генерує інновації, нові знання, синтезуючи їх з інших сфер науки та емпіричного знання і досвіду в сферу викликів та проблемних завдань [3, с. 77-81].

Для формування людини нового типу, яка володіє комплексом інноваційного мислення, центром виступає університет як елемент тріади «університетська освіта – уряд – виробництво» зі створеним інноваційним освітнім середовищем, основним завданням якого є створення майбутнього. Таким чином, можна стверджувати про правомірність тріади «вища освіта – дослідження – інновації». Інновації розглядаємо тут як створення нового майбутнього.

Наукові дослідження, виконувані в Україні, мають переважно теоретичний та винахідницький характер, що пов'язано з недостатнім фінансуванням прикладних досліджень природничо-математичної та технічної галузі. У країні спостерігається тенденція до зменшення кількості організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, зменшення кількості наукових організацій зі збереженням сталої структури розподілу їх за галузями наук; скорочення загальної чисельності працівників наукових організацій зі збереженням чисельності фахівців з науковими ступенями

докторів і кандидатів наук, збільшення друкованих наукових праць і науково-технічної продукції, репрезентованої як на рівні країни, так і за кордоном й у наукових фахових журналах, що входять до міжнародних баз даних, що свідчить про тенденцію до збереження інтелектуальної складової наукових кадрів [11; 7, с. 171]. Ця інформація була підтверджена в доповіді віце-президента НАПН України В. Лугового «Дослідницько-інноваційний потенціал вищої освіти та його актуалізація в Україні» (листопад 2013 р.) [4].

Університетська освіта як освітнє інноваційне середовище ґрунтує свою діяльність на таких підходах: культурологічний, аксіологічний, інноваційний, середовищний, особистісно орієнтований (гуманістичний), акмеологічний, компетентнісний, системний. Освітнє середовище університету становить собою систему формування нового типу особистості з наданням свободи вибору світоглядних орієнтирів, позицій, ідеалів; є особистісно орієнтованим, оскільки розвиває потенціальні можливості студентів і сприяє розвитку їх професійних якостей; є адаптованим до соціальних умов, викликів суспільства; динамічним; детермінує розвиток індивідуального; є толерантним до досягнень минулого та полікультурним. Інноваційне освітнє середовище університету позиціонуємо як внутрішній та зовнішній духовно-матеріальний простір навчального закладу, що сприяє розвитку корпоративної культури колективу, діяльність якого спрямовано на якісну професійну підготовку майбутніх фахівців та набуття ними базисних професійних і соціальних компетенцій через розвиток творчих здібностей та формування особистого досвіду інноваційної діяльності.

Таким чином, в епоху інформаційного суспільства стратегічна роль належить науці, техніці, високим технологіям, інтелектуальному ресурсу і, відповідно, – зрощенню науки, освіти, культури, тобто засобам формування людини. Перспективами подальших досліджень вбачаємо окреслення можливостей центрів університетської освіти щодо формування людини нового покоління, або людини з новим парадигмальним ноосферним мисленням.

Література:

1. Бороздинов В. С. Парадигма планетарного мировоззрения XXI века (международный, социально-экономический и духовный аспекты) / В. С. Бороздинов, В. П. Делия, Н. Н. Лукьянчиков. – Балашиха : изд-во «Де-По», 2011. – 256 с.
2. Буровский А. М. Концепция ноосферы В. И. Вернадского и создание новой школы / А. М. Буровский // Педагогика. – № 6. – 1993. – С. 13-17
3. Делия В. П. Инновационное мышление в XXI веке / В. П. Делия. – Балашиха : изд-во «Де-По», 2011. – 232 с.
4. Луговой В. І. Дослідницько-інноваційний потенціал вищої освіти та його актуалізація в Україні / В. І. Луговой [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.iqed.org.ua/images/pdf/7_11_2013_3.pdf.
5. Маслова Н. В. Ноосферное образование / Н. В. Маслова. – М., 2002. – 340 с.
6. Налетова И. В. Трансформация ценностей академической культуры в условиях глобализации / И. В. Налетова, А. В. Прохоров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://analiculturolog.ru/journal/archive/item/300-article_10.html.
7. Новый курс : реформы в Украине. 2010–2015. Национальна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
8. Основные тенденции развития высшего образования: глобальные и болонские измерения / под науч. ред. В. И. Байденко. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2010. – 352 с.
9. Панченко В. Науково-світоглядні погляди В. І. Вернадського і сучасні підходи до формування екологічної свідомості учнівської молоді / В. Панченко // Імідж сучасного педагога. – № 5-6 (34-35). – 2003. – С. 19-23.
10. Проект «Ноосферные транспортные системы Сибири и Дальнего Востока. Итоги реализации» / А. Э. Юницкий. – Новосибирск, 2005. – С. 481.

11. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2011 році [Електронний ресурс] / Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2011 році : Висновки і додатки. – Режим доступу : <http://www.dknii.gov.ua/images/stories/>.
12. Тенденції в глобальному вищому освітанні: моніторинг академічної революції [Електронний ресурс] / Доклад, подготовленный для Всемирной конференции ЮНЕСКО по высшему образованию 2009 года. Перевод Е. Н. Карачаровой. – Режим доступу : <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001831/183168e/pdf>.
13. Терентьева Н. О. Тенденції розвитку університетської освіти у контексті академічної революції / Терентьева Н. О. // Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, проблеми, перспективи : [у 3-х т.]. – Т. 1. Підготовка педагогічних кадрів у вищій школі : виклики, проблеми, динаміка змін : зб. наук. пр. / за ред. М. Євтуха, Д. Герцюка, К. Шмидта. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – С. 357-364.
14. Україна: на шляху до соціального залучення [Електронний ресурс] / Національна доповідь про людський розвиток 2011. – К., 2011. – 124 с. – Режим доступу : http://www.undp.org.ua/files/ua_95644NHDR_2011_Ukr.pdf.

Терентьева Н.А.

ВЕКТОРНОСТЬ В РАЗВИТИИ УНИВЕРСИТЕТСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье обозначены отдельные направления развития университетского образования, в частности формирование человека с новым типом мышления – инновационным – в контексте парадигмы нового планетарного мышления XXI века.

Определены типы инновационного мышления, которые формируют человека нового поколения. Обозначены тенденции развития университетского образования, в контексте которых происходит формирование инновационного типа мышления.

Акцентировано внимание на принципах и приоритетных задачах модернизации университетского образования в контексте формирования человека с инновационным мышлением в условиях информационного общества.

Ключевые слова: информационное общество, образовательная среда, инновационное мышление, планетарная парадигма, украинская культура.

Terentieva N.A.

VECTORIALITY AT UNIVERSITY EDUCATION' DEVELOPMENT

This article outlines some areas of university education, in particular the formation of the new type of thinking – innovation in the context of new global paradigm of thinking of the XXI century. Types of innovative thinking that shapes a new generation of people are outlined. The author determined trends at the development of university education in the context of which is the formation of an innovative mindset. Special attention is paid to the focus on the principles and priorities of modernizing the university education in the context of forming the innovative thinking at the information society.

In the context of international documents which outline priorities and strategic positions of higher education in European countries, singled out the ones which in author's opinion require additional interpretation for scientific, educational and general public, as determined education vectors as a field of human new generation formation during university education. University as part of the triad «university education – government –production» appears at the center of formation of innovative educational / learning environment, the main task of which is to create the future. Thus, the author establishes the legitimacy of the triad «higher education – research –innovation». The approaches, in which university education as an innovative educational environment based its activities, were indicated, in particular: cultural, axiological, innovation, environmental, student-centered (humanistic), acmeological, competence, systematic etc.

Key words: information society, educational / learning environment, innovative thinking, planetary paradigm, Ukrainian culture.